

رابطه هویت ورزشی و نقش جنسیتی در بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان

لیلا قربانی قهفرخی^۱، معصومه حسینی^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور.

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور.

تاریخ دریافت: (۹۷/۰۳/۰۳) تاریخ پذیرش: (۹۷/۰۵/۱۴)

Relationship between Sport Identity and Gender Role in Professional Football Players of Hormozgan Province

L.Ghorbani Ghahfarokhy^{1*}, M. Hoseini²

1. Assistant Professor of Sport Management, Payame Noor University.

2. Assistant Professor of Sport Management, Payame Noor University.

Received: (24/May/2018)

Accepted: (05/Augu/2018)

چکیده

Abstract

This study aimed to investigate the relationship between athletic identity and gender roles in professional futsal players took the province, The method used in this study in terms of purpose, applied, and the method is descriptive and correlational. The population of the study researchers, including futsal players is the province in 2014. Considering the inclusion criteria (League Division One, Two and Continuous the team for one year training) number of 87 people. According to the limited number of population of the entire population as a whole number and the number is equal to 87. The data collected and analyzed 81 questionnaires were analyzed. Through questionnaires Kyslak (2004), and bass (1947) data were collected. Sports identity and gender role equal to the 0/89 reliability with 0/95 through Cronbach's alpha coefficient was calculated. Finally, through Kendall correlation coefficient and regression analysis were done. Check hypotheses through Kendall's correlation test showed that the main hypothesis was confirmed and between athletic identity and gender roles in professional futsal players, men and women there is a significant relation of Hormozgan. The results showed that the hypothesis of divergence between dimensions (social identity, exclusion) with professional futsal players, male and female gender roles in the province there is a significant relationship. But the dimensions (personal identity and negative emotionality) with professional futsal players, male and female gender roles in the province there is no significant relationship. Finally, based on the results of regression, social identity and personal identity positively predict the variations in gender roles ($P < 0/05$). But the excitement of monopoly and does not anticipate negative changes in gender roles and no change in the variance ($P > 0/05$). The results among athletes athletic identity and gender role is important and can communicate with each other.

هدف تحقیق حاضر بررسی رابطه بین هویت ورزشی و نقش جنسیتی در بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان بوده است. پژوهش حاضر توصیفی است. از نوع تحقیقات همبستگی است. جامعه آماری پژوهش را کلیه بازیکنان حرفه ای فوتسال حاضر در لیگ دسته برتر، دسته یک و حضور مداوم به مدت یکسال در تمرینات تیم استان هرمزگان تشکیل می دهند. جامعه آماری برابر با $n=87$ نفری باشد، با توجه به محدود بودن تعداد جامعه آماری نمونه گیری به صورت کل شمار انتخاب گردید. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه هویت ورزشی کیسلاک، ۲۰۰۴ و پرسشنامه نقش جنسیتی بم، ۱۹۷۴ بود. داده ها با استفاده از ضریب همبستگی کندال، رگرسیون همزمان در سطح معناداری $P \leq 0/05$ تحلیل شد. یافته ها نشان داد که از بین ابعاد هویت جنسیتی مولفه هویت اجتماعی و انحصار گرایی با نقش جنسیتی رابطه معناداری وجود دارد اما بین ابعاد هویت شخصی و هیجان پذیری منفی با نقش جنسیتی رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین بر اساس نتایج رگرسیون همزمان، هویت اجتماعی و هویت شخصی به صورت مثبت تغییر در واریانس نقش جنسیتی را پیش بینی می کند ($P < 0/01$). اما انحصار گرایی و هیجان پذیری منفی تغییر در نقش جنسیتی را پیش بینی نمی کند و تغییری در واریانس تبیین شده آن ندارد ($P > 0/05$). براساس نتایج پژوهش هویت ورزشی و نقش جنسیتی در میان ورزشکاران دارای اهمیت است و می تواند با یکدیگر در ارتباط باشند.

کلید واژه‌ها

هویت ورزشی، نقش جنسیتی، بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان

Keywords

Athletic Identity, Gender Role, Professional futsal Players

مقدمه

با توجه به نیاز روزافزون جامعه به افزایش ورزش و لزوم جهانی شدن این امر و با توجه به نیاز کشور به افزایش سطوح حرفه ای ورزش برای افزایش سلامت جامعه و کسب افتخارات بیشتر و تبدیل ورزش به صنعتی پولساز، به تربیت ورزشکاران با هویت ورزشی بالاتر در سطوح حرفه ای و نخبه نیاز است.

مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، منجر به تقویت فرآیند اجتماعی شدن ورزشی می‌گردد. هویت ورزشی^۱ برای شخصی که هویت خود را با نقش ورزشی شناسایی می‌کند همچون درجه‌ای از قدرت و انحصارگرایی تعریف شده است (پرور و همکاران، ۱۹۹۳).

بروئرو همکاران هویت ورزشی را به عنوان درجه ای که یک فرد با نقش ورزشی می‌شناسد و برای تصدیق این نقش به دیگران متوسل می‌شود، تعریف می‌نمایند. به زعم وی یک ورزشکار اعتقاد دارد که برای یک ورزشکار حرفه ای شدن، نیاز است سایر حیطه های زندگی اش را وقف آن کند (خانواده، دوستی، علم، یا عاطفه و احساس). این تاکید بیش از اندازه بر روی درگیری در ورزش بر روش شرکت ورزشکاران در سایر فعالیت های اجتماعی می‌تواند اثرگذار باشد. به علاوه، این نوع ورزشکار بدلیل اینکه هویتش را به پیشرفت یک هویت ورزشی منحصر و قوی محدود می‌کند، آسیب پذیر و حساس است (پرور و همکاران، ۱۹۹۹).

افراد با هویت ورزشی بالا، ارزش «خود» را بر مبنای عملکرد ورزشی قرار داده و تمایل به تقویت عزت نفس از طریق هویت ورزشی خود دارند (شجیع و همکاران، ۱۳۸۹). محدودیت‌ها و مزایای داشتن یک هویت ورزشی قوی به خوبی شناسایی شده است و مشکلات مربوط به هویت ورزشی قوی زمانی رخ می‌دهد که تعهد بیش از اندازه فرد به نقش ورزش، پرداخت هزینه از سوی سایر جنبه‌های زندگی فرد را منجر شود (استیفان و پرور، ۲۰۰۷). هویت ورزشی قوی می‌تواند انگیزش و نظم مورد نیاز جهت حضور مداوم ورزشکار در تمرینات و همچنین موفقیت در سطوح بالای ورزشی را منجر شود. این امر می‌تواند مبین این موضوع باشد که هویت ورزشی قوی، دارای تأثیر مثبتی بر عملکرد ورزشی، سلامتی، آمادگی و عزت نفس ورزشکار است (کالرو، ۱۹۸۵).

مدل پیشرفته هویت ورزشی (کیسلاک، ۲۰۰۴) شامل مولفه های بیرونی و درونی است. مولفه های بیرونی هویت ورزشی

شامل انحصارگرایی و هویت اجتماعی است که بواسطه گروه های درون جامعه (خانواده، دوستان، مربیان و معلمان) و زمینه ها (تحصیل، ورزش و مذهب)، با میزان تأثیر جامعه بر فرد مرتبط اند. مولفه های درونی از هویت خود، تأثیر پذیری منفی و تأثیر پذیری مثبت تشکیل شده و به درجه تأثیر پذیری ادراکات فردی، مانند ارزیابی و تفسیر نقش ورزشکاری اطلاق می‌شوند (گلبهار، ۱۳۸۸).

بر اساس نظر یوه و اندرسن^۲ (۲۰۰۸)، ادراک ورزشکار از نقش ورزشی خود بیشتر از آنکه تحت تأثیر مؤلفه های بیرونی هویت ورزشی باشد، متأثر از خرده مقیاس هویت خود است (یو و آندرسون، ۲۰۰۸). علاوه بر موارد فوق، کاری و وینر^۳ (۱۹۸۷)، با طرح فرضیهٔ مربوط به احتمال ایجاد وضعیت هویتی ویژه، چالش علمی دیگری را مطرح کردند که ضرورت بررسی هم زمان سلسله مراتب هویت نقش و هویت ورزشی را یادآور می‌شود. بر مبنای این وضعیت هویتی ویژه، در صورتی که ورزشکار هویت نقش ورزشی خود را در رتبهٔ اول سلسله مراتب قرار دهد و هم زمان از هویت ورزشی قوی و منحصر به فردی نیز برخوردار باشد، احتمال تأثیرگذاری هویت نقش ورزشی بر رفتار، عملکرد، اهداف و سایر هویت های نقش زندگی فرد حداکثر خواهد بود (کوری و وینر، ۱۹۸۷).

بر اساس نظر کیسلاک^۴ (۲۰۰۴)، مربیان تیم های ورزشی همواره نسبت به اثرگذاری سایر هویت های نقش مانند خانوادگی، عاطفی، دوستی، مذهبی و تحصیلی بر عملکرد ورزشکارانشان به ویژه در شرایط حساس مسابقه نگران اند. این در حالی است که قرار داشتن ورزشکار در وضعیت هویتی ویژه، نگرانی آنان را به نحو چشمگیری کاهش می‌دهد (کیسلاک، ۲۰۰۴).

از آنجا که رتبه بندی هویت ها در ساختار سلسله مراتب هویت نقش در بلندمت ایجاد می‌شود و تا حدودی پایدار است، طرح راهکارهایی به منظور رساندن ورزشکار به وضعیت هویتی ویژه مقدور نیست. با این حال، کسب آگاهی از رتبهٔ هویت نقش ورزشکاری فرد و عوامل مرتبط با آن اطلاعات کاربردی و مفیدی را در اختیار مربیان قرار می‌دهد (استریکر و بورک، ۲۰۰۰).

مثال تجربی این وضعیت زمانی است که ورزشکار نخبه، هویت نقشی دیگر مانند هویت خانوادگی را بالاتر از هویت نقش ورزشکاری اش قرار دهد و تعهد زمانی خود را بین وظایف مختلف تقسیم کند (کوری و پارر، ۱۹۸۸). به عبارت دیگر، این احتمال وجود دارد که ورزشکار هویت نقش ورزشی خود را در

4. Cieslak,

1. Athletic Identity
2. Yue, H.L. & Andersen¹
3. Curry & Weaner

گیری شغلی، خودکارآمدی، و خوش بینی را در آینده دارند. بنابراین ورزشکاران با هویت ورزشی بالاتر بیشتر تمایل دارند تا در آینده، حرفه ای مرتبط با ورزش را انتخاب کنند. (کابریتا و همکاران، ۲۰۱۴).

میلز و کریستین^۹ (۲۰۰۹)، در بررسی رابطه بین هویت ورزشی و جنسیت به این نتیجه دست یافتند که بین جنسیت و هویت ورزشی تفاوت معنی دار وجود دارد، به طوری که میانگین نمرات بالاتری در هویت ورزشی مردان نسبت به زنان مشاهده شد (مایلس و کریستینسن، ۲۰۰۶).

بورنسا و همکاران^{۱۰} (۲۰۱۳)، بین هویت ورزشی، هویت اجتماعی، عواطف منفی و رضایت مندی ورزشکاران ارتباط معناداری گزارش کردند (بورنسا و همکاران، ۲۰۱۳).

فوتسال در استان هرمزگان از سال ۱۳۷۹ رواج پیدا کرد و توانست به سرعت به اوج برسد و طی مدت زمان کوتاهی جای خود را در میان ورزش های تویی به خصوص در بخش بانوان باز کند. فوتسال بانوان استان در سال ۱۳۸۱ موفقیت های چشمگیری داشت به طوری که قهرمانی مسابقات کشوری و نایب قهرمانی لیگ برتر کشور را در این سال به دست آورد. در این سال ها عملکرد فوتسال بانوان موفق تر از فوتسال آقایان بوده و همواره از جایگاه خوبی در لیگ برتر برخوردار بوده است. اما فوتسال آقایان در لیگ دسته یک حضور دارند و یک تیم به تازگی به لیگ برتر صعود کرده است. ورزشکاران تیم های انفرادی رقابت طلب تر از رشته های تیمی هستند، در ورزش های تیمی مانند فوتسال تمایل به پیروزی تیم بیشتر و هویت فردی وجود ندارد، زیرا ورزشکاران برای یک هویت جمعی و تیمی تلاش می کنند و خود را پایبند به این تیم می دانند (فولادیان و همکاران، ۱۳۸۸). لذا با توجه به مطالب ذکر شده خلاء تحقیقی بررسی ارتباط این دو متغیر دیده می شود پژوهش حاضر درصدد بررسی میزان هویت ورزشی بازیکنان فوتسال حرفه ای استان هرمزگان و رابطه آن با نقش های جنسیتی می باشد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و حال نگر است و در زمره ی تحقیقات کاربردی می باشد و به لحاظ جمع آوری داده از نوع میدانی می باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل بازیکنان

مقایسه با سایر هویت ها (سلسله مراتب) از نظر اهمیت در رتبه های دوم، سوم و بعضاً چهارم قرار دهد (یو و آندرسون، ۲۰۰۸).

ناشناخته بودن ارتباط نقش جنسیتی^۵ و هویت ورزشی ورزشکاران و نقش اساسی آن در تعاملات اجتماع، مسأله مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. تعاملاتی که می تواند عملکرد ورزشی را تحت تأثیر قرار داده و تا دوران بعد از بازنشستگی ورزشکار نیز ادامه یابد. غلامی^{۱۱} (۱۳۸۹)، در تحقیقی با عنوان مقایسه هویت ورزشی و نقش جنسیتی دختران ورزشکار شرکت کننده در اولین المپیک دانش آموزی کشور در رشته های فوتسال، بسکتبال، هندبال و والیبال، به این نتیجه رسید که اکثریت ورزشکاران رشته های (والیبال، بسکتبال، هندبال و فوتسال) از یک هویت ورزشی قوی برخوردار بوده. برپایه یافته های پژوهش نمره نقش جنسیتی (مردانگی/ زنانگی) بازیکنان رشته های مختلف ورزشی، به بالاتر بودن نمرات مردانگی در دختران بسکتبالیست اشاره دارد یا به عبارت دیگر به این نتیجه می رسد که دختران والیبالیست از دختران سه رشته دیگر زنانه ترند (غلامی، ۱۳۸۹).

خالقی^{۱۲} (۱۳۸۹)، در مقایسه نقش جنسیتی در فوتبالیست ها و والیبالیست ها این نتیجه را گزارش کردند که، نمرات مردانگی در دختران فوتبالیست بیشتر است و در مقایسه هویت ورزشی در بازیکنان تیم های ملی فوتسال به این نتیجه رسید که این بازیکنان از هویت ورزشی قوی برخوردار هستند (خالقی، ۱۳۸۹). دانیلز^۶ و همکاران (۲۰۰۵)، بیان کردند که ساختار هویت ورزشی دختران و پسران نوجوان با یکدیگر متفاوت است (دنیلس و همکاران، ۲۰۰۵).

دریک^۷ (۲۰۰۸) به بررسی هویت ورزشی، تعهد ورزشی، حمایت اجتماعی، رضایتمندی از زندگی و در نهایت شادکامی ورزشکار پرداخت و اظهار کرد بین همه متغیرهای تحقیق به تفکیک جنسیت، نژاد، سال ورود به دانشگاه و سابقه ورزشی تفاوت وجود دارد (دریک، ۲۰۱۴). بویل و مگناسون^۸ (۲۰۰۷) اظهار کردند که ورزشکاران نخبه یا ورزشکارانی که در سطوح حرفه ای به رقابت می پردازند، در مقایسه با ورزشکاران غیر حرفه ای یا افراد غیر ورزشکار، هویت های نقش مربوط بهه جامعه را در اولیت بالاتری قرار داده اند. (بویل و مگناسون، ۲۰۰۷) کابریتا و همکاران^۹ (۲۰۱۴) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران دارای هویت ورزشی بالاتر، سطوح بالاتری از تصمیم

9. Cabrita, Rosado, Leite, Serpa, & Sousa.

10. Mills, Christensen

11. Burnsa, Jasinskib. Dunnc, Fletcherd.

5. Sex role

6. Daniels

7. Derick JW

8. Boyle. & Magnusson

همستگی کندال و تحلیل رگرسیون چند متغیره در سطح معنی داری ($\alpha \leq 0/05$) استفاده شد.

نتایج و یافته های تحقیق

یافته های توصیفی

بررسی نتایج توصیفی داده ها نشان داد که، از ۸۱ فرد مورد بررسی ۵۴ نفر (۶۶/۶ درصد) در گروه سنی ۱۵-۲۵ سال و ۲۷ نفر (۳۳/۶ درصد) بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان گروه سنی بالای ۲۶ سال بودند. همچنین ۱۵ نفر (۱۸/۵ درصد) دارای تحصیلات زیر دیپلم، ۳۵ نفر (۴۳/۵ درصد) دارای تحصیلات دیپلم و فوق دیپلم، ۲۴ نفر (۲۹/۶ درصد) لیسانس و ۷ نفر (۸/۴ درصد) دارای تحصیلاتی بالاتر از لیسانس بودند و ۸ نفر (۹/۸ درصد) دارای سابقه فعالیت کمتر از یک سال، ۱۶ نفر (۱۹/۷ درصد) بین ۲ تا ۵ سال فعالیت، ۴۲ نفر (۵۱/۸ درصد) بین ۶ تا ۱۰ سابقه فعالیت و ۱۵ نفر (۱۸/۷ درصد) بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان دارای سابقه فعالیت بیشتر از ۱۰ سال بودند. ۴۲ نفر (۸۵/۱ درصد) مجرد، ۳۶ نفر (۴۴/۴ درصد) متأهل و ۳ نفر (۳/۸ درصد) بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان مطلقه بودند. در نهایت بررسی توصیفی وضعیت جنسیت نشان داد که ۴۳ نفر (۵۳ درصد) مرد، ۳۸ نفر (۴۶/۹ درصد) بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان زن بودند.

یافته های توصیفی مربوط به متغیرهای هویت ورزشی و

هویت جنسیتی در جدول ۱ ارائه شده است:

همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می شود از میان ابعاد هویت ورزشی، بعد انحصارگرایی با میانگین ۱۴/۸۸ بیشترین و بعد هیجان پذیری منفی با میانگین ۱۰/۱۵ کمترین امتیاز را به خود اختصاص داده اند. همچنین نقش جنسیتی دارای میانگین ۷۸/۱۲ می باشد.

فوتسال استان هرمزگان (مرد و زن) در سال ۱۳۹۳ است با توجه به معیارهای ورودی (حضور در لیگ برتر، دسته یک و حضور مداوم به مدت یکسال در تمرینات تیم) تعداد آنها برابر با ۸۷ نفر می باشد. با توجه به محدود بودن تعداد جامعه آماری کل جامعه آماری به صورت کل شمار انتخاب و تعداد آنها برابر با ۸۷ نفر می باشد، اما در جمع آوری داده ها ۸۱ پرسشنامه جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

در این پژوهش از دو پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه هویت ورزشی کیسلاک (۲۰۰۴)، با ۲۲ آیتم هویت ورزشی را در مقیاس های ۱۰ ارزشی (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم ارزیابی می کند. پایایی این پرسشنامه توسط جهاننیده و همی (۱۳۹۰)، برابر با ۰/۸۷ گزارش شده است و ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس در این تحقیق ۰/۸۹ بدست آمد.

برای سنجش نقش جنسیتی از پرسشنامه بوم (۱۹۷۴)، استفاده شد. این آزمون شامل 60 صفت یا عبارت توصیفی است. در مقیاسی از ۱ (هرگز یا تقریباً هرگز درست نیست) تا 7 (همیشه یا تقریباً همیشه درست است) می باشد. از 60 صفت موجود 20 صفت به صورت کلیشه ای زنانه است و 20 صفت به صورت کلیشه ای مردانه و 20 صفت خنثی است. یعنی رفتار وابسته به جنسیت نیست، موارد 1 و 4 و 7 و غیره موارد مردانه هستند و سوالات 2 و 5 و 8 و غیره زنانه و سوالات 3 و 6 و 9 و غیره خنثی هستند.

بوم (۱۹۸۱) به منظور محاسبه اعتبار فرم کوتاه پرسشنامه نقش جنسیتی همبستگی آن را با فرم بلند بررسی کرد و ضریب همبستگی بین این دو را با ۰/۹۹ بدست آورد. بوم همسانی درونی این مقیاس را با ۰/۹۰ به دست آورد. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس در این تحقیق ۰/۸۹ بدست آمد.

برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی، ضریب

جدول ۱. یافته های توصیفی مربوط به هویت ورزشی و هویت جنسیتی

متغیر	ابعاد	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیبگی	کمینه	بیشینه
هویت ورزشی	هویت اجتماعی	۱۳/۵۲	۳/۱۰	۰/۷۷۳	۱/۰۲	۵۴	۱۳
	هویت شخصی	۱۴/۶۲	۳/۱۳	۰/۹۸۴	۱/۴۹	۴۰	۸
	انحصارگرایی	۱۴/۸۸	۴/۲۵	۰/۳۰۹	-/۲۸۲	۴۳	۹
	هیجان پذیری منفی	۱۰/۱۵	۴/۲۹	۰/۸۵۶	۰/۷۶۰	۲۵	۵
	کل	۴۵/۵۰	۱۶/۴۷	۰/۱۹۰	۰/۹۰۶	۴۱	۱۴۴
نقش جنسیتی		۷۸/۱۲	۲۱/۲۷	-/۱۲۵	-/۵۰۰	۸۵	۱۲۴

جدول ۲. نتایج آزمون یک نمونه ای کالموگروف-اسمیرنوف

نقش جنسیتی	هیجان پذیری منفی	انحصارگرایی	هویت شخصی	هویت اجتماعی	هویت ورزشی	
۰/۰۵۰	۰/۰۵۵	۰/۱۱۵	۰/۰۸۳	۰/۰۹۸	۰/۱۱۴	Z کالموگروف- اسمیرنوف
۰/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰۱	حد معنی داری (دوسویه)

جدول ۳. آزمون همبستگی کندال مربوط به رابطه بین هویت ورزشی و مولفه های آن با نقش جنسیتی در بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان

متغیر	نقش جنسیتی					
	R ²	نوع رابطه	وجود رابطه	کندال		
				تعداد	معنی داری	
هویت ورزشی	۰/۲۰۹	مستقیم	دارد	۸۱	۰/۰۰۱	۰/۴۵۸
هویت اجتماعی	۰/۱۹۷	مستقیم	دارد	۸۱	۰/۰۱	۰/۴۴۴
هویت شخصی	-	-	ندارد	۸۱	۰/۱۶	۰/۰۶۱
انحصارگرایی	۰/۰۲۶	مستقیم	دارد	۸۱	۰/۰۵	۰/۱۶۴
هیجان پذیری منفی	-	-	ندارد	۸۱	۰/۰۷	۰/۰۳۱

جدول ۴. خلاصه مدل رگرسیون

دوربین واتسون	R2(adj)	R2	R
۲/۱۶	۰/۲۷۳	۰/۲۹۴	۰/۵۴۳

جدول ۵. تحلیل واریانس رگرسیون

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	معنی داری
رگرسیون	۲۰۶۳/۵۲۲	۴	۵۱۵/۸۸۱		
باقیمانده	۴۹۴۷/۷۶۳	۱۲۵	۳۶/۶۵۰	۱۴/۰۷	۰/۰۰۱*
کل	۷۰۱۱/۲۸۶	۱۲۹			

همچنین ضریب تعیین بین دو متغیر هویت ورزشی و نقش جنسیتی برابر با $(R^2 = ۰/۲۰۹)$ یعنی ۲۰/۹ درصد، مولفه هویت اجتماعی و نقش جنسیتی $(R^2 = ۰/۱۹۷)$ یعنی ۱۹/۷ درصد و مولفه انحصارگرایی و نقش جنسیتی $(R^2 = ۰/۰۲۶)$ یعنی ۲/۶ درصد تغییرات بین این متغیرها مشترک است.

با توجه به جدول ۴، نتایج تحلیل نشان داد که، بر اساس مقدار R^2 تعدیل شده ۲۷/۳ درصد از تغییرات واریانس متغیر نقش جنسیتی توسط، ابعاد هویت ورزشی (هویت اجتماعی، هویت شخصی، انحصارگرایی و هیجان پذیری منفی) تبیین می شود.

با توجه به جدول ۵، آزمون رگرسیون نشان داد که میزان واریانس در این مدل معنادار می باشد، یعنی متغیرهای پیش بین (هویت اجتماعی، هویت شخصی، انحصارگرایی و هیجان پذیری منفی)، می توانند تغییر در واریانس نقش جنسیتی را تبیین نمایند $(F=14/07, p<0.001)$.

جدول ۲ نشان می دهد که توزیع داده ها در همه متغیرهای تحت بررسی در سطح ۰/۰۵ اختلاف معنی داری با توزیع نظری طبیعی دارد و لذا طبیعی نمی باشند. بنابراین برای محاسبات مربوط می توان از آمار غیر پارامتریک استفاده شود.

یافته های استنباطی

همان گونه که جدول ۳ نشان می دهد به طور کلی بین هویت ورزشی و نقش جنسیتی در بازیکنان حرفه ای فوتسال استان هرمزگان رابطه مثبت و معنی دار $(t=۰/۴۵۸, P<۰/۰۰۱)$ وجود دارد. همچنین بین مولفه هویت اجتماعی با مقدار $t=۰/۴۴۴, P<۰/۰۱$ ، انحصارگرایی $(t=۰/۱۶۴, P<۰/۰۵)$ ، با نقش جنسیتی رابطه مثبت معنی داری وجود دارد، لیکن بین مولفه هویت شخصی $(t=۰/۰۶۱, P<۰/۱۶)$ و هیجان پذیری منفی $(t=۰/۰۳۱, P<۰/۰۷)$ رابطه معنی دار مشاهده نشد.

جدول ۶. ضرایب رگرسیون

P	t	ضریب غیر استاندارد		متغیرهای پیش‌بین
		Beta	خطای معیار	
۰/۰۰۱*	۴/۸۷		۴/۳۶	مقدار ثابت
۰/۰۰۰۱*	۴/۸۹۸	۰/۴۱۳	۰/۱۱۳	هویت اجتماعی
۰/۰۰۰۱*	۳/۵۸۳	۰/۲۷۵	۰/۰۹۶	هویت شخصی
۰/۶۱	۰/۵۰۶	۰/۰۵۰	۰/۱۶۹	انحصارگرایی
۰/۲۲	۱/۲۰۹	۰/۱۱۳	۰/۳۱۶	هیجان‌پذیری منفی

هدف‌گرایی و تمایل به پیروزی در او زیاد خواهد بود. (بوومن و همکاران، ۲۰۰۱؛ کوکارداس و همکاران، ۲۰۰۹؛ مارتین و همکاران، ۱۹۹۵). بنابراین در ورزش به ویژه شناسایی عوامل موثر بر هویت ورزشی (هویت جنسیتی) و تاثیر مولفه‌های هویت ورزشی بر هویت جنسیتی در زنان و مردان ورزشکار می‌تواند مسیرهای روشن تری را در حوزه جامعه‌شناسی معرفی کند که مربیان و تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان در این خصوص بهتر از گذشته به این عوامل توجه داشته باشند و در تحلیل این قشر هویت‌آفرین برای هر کشور موثرتر عمل کنند.

نتایج تحقیق ارتباط مثبت و معنی‌داری بین مولفه هویت اجتماعی و انحصارگرایی با نقش جنسیتی را نشان داد که با یافته‌های غلامی، ۱۳۸۹، خالقی، ۱۳۸۹، شجاع، ۱۳۸۷، دریک، ۲۰۱۴، کیچن، ۲۰۰۶ همخوان می‌باشد (غلامی، ۱۳۸۹؛ خالقی، ۱۳۸۹؛ شجاع و همکاران، ۱۳۸۹؛ دریک، ۲۰۱۴؛ کیچن، ۲۰۰۶). هر چه ورزشکار حمایت و تصدیق بیشتری دریافت کند، بیشتر احساس ورزشکار بودن میکند و برعکس. هویت اجتماعی در قالب عمل اجتماعی تجسم می‌یابد. چون افراد به طور آگاهانه اهداف خود را دنبال می‌کنند و درصددند چیزی یا کسی باشند یا به نظر آیند تا بتوانند با موفقیت هویت‌های اجتماعی خاصی را به دست آورند. فردی که از هویت اجتماعی بالایی برخوردار باشد، به دلیل تأکید بر دیگران و روابط اجتماعی اش با دیگران و برداشت‌های آنها نسبت به خود تمرکز زیادی دارد. در حقیقت از آنجا که هویت اجتماعی به خود در ارتباط با دیگران اشاره دارد، قادر است محبوبیت، شهرت، جذابیت و اعتبار شخص را بازگو کند. از این رو انگیزه ورزشکار را برای تلاش در جهت رقابت تطبیقی، چیره شدن بر مشکل، و دستیابی به پیروزی و در نهایت رسیدن به اهداف خود افزایش می‌دهد.

عامل انحصارگرایی در رسیدن به مرحله‌ای که نقش فرد، دیگر فعالیت‌های خارج از ورزش را در بر می‌گیرد و موجب کاهش تعامل اجتماعی خارج از ورزش می‌شود، کمک می‌کند. عناصری که در بردارنده این عامل هستند، اهمیت ورزش و مقدار

با توجه به جدول ۶ و بر اساس نتایج رگرسیون همزمان، هویت اجتماعی به صورت مثبت تغییر در واریانس نقش جنسیتی را پیش‌بینی می‌کند ($p < 0.01$ و $Beta = 0.413$). هویت شخصی نیز به صورت مثبت تغییر در واریانس نقش جنسیتی را پیش‌بینی می‌کند ($p < 0.01$ و $Beta = 0.275$). اما انحصارگرایی تغییر در نقش جنسیتی را پیش‌بینی نمی‌کند و تغییر در واریانس تبیین شده آن ندارد ($p > 0.05$ و $Beta = 0.050$). همچنین هیجان‌پذیری منفی تغییر در نقش جنسیتی را پیش‌بینی نمی‌کند و تغییر در واریانس تبیین شده آن ندارد ($p > 0.05$ و $Beta = 0.113$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه هویت ورزشی و نقش جنسیتی در بازیکنان حرفه‌ای فوتسال استان هرمزگان می‌باشد. در این رابطه نتایج پژوهش نشان داد که هویت ورزشی و نقش‌های جنسیتی در بازیکنان حرفه‌ای فوتسال استان هرمزگان رابطه معناداری وجود دارد. این یافته تحقیق با یافته‌های خیاط (۱۳۹۱)، خالقی (۱۳۸۹)، بورنسا و همکاران (۲۰۱۳)، میلز و کریستین (۲۰۰۹)، همخوان می‌باشد (مایلز و کریستینسن، ۲۰۰۶؛ بورنسا و همکاران، ۲۰۱۳؛ خالقی، ۱۳۸۹؛ خیاط، ۱۳۹۱). در توجیه این یافته می‌توان با توجه به مبانی نظری بیان کرد هویت خود میزان آگاهی فرد در ارتباط با نقش خود به عنوان یک ورزشکار است. افراد با هویت بالای ورزشی، ارزش «خود» را بر مبنای عملکرد ورزشی قرار می‌دهند و تمایل به تقویت عزت نفس از طریق هویت ورزشی قوی خود دارند. بنابراین افرادی که دارای هویت بالایی از خود هستند، برای تسلط بر یک تکلیف و رسیدن به اهداف خود تلاش‌های فراوان می‌کنند، حتی اگر مشکلاتی هم بر سر راه آنان باشد، با تلاش و پشتکار خود سعی بر غلبه بر آن می‌کنند تا به موقعیت برتر و عالی دست یابند. از این رو می‌توان گفت هرچه فرد از نقش خود به عنوان یک ورزشکار آگاه‌تر باشد، هم حس رقابت طلبی و هم

سایر تحقیقات مرتبط می توان گفت که افراد با هویت ورزشی بالا، ارزش خود را بر مبنای عملکرد ورزشی قرار داده و به سطوح نخبگی رشد می کند. در تمایل به تقویت عزت نفس از طریق هویت ورزشی قوی خود دارند که بعدها در صورت رسیدن ورزشکار به سطوح نخبگی رشد می کند. در نتیجه اکثر ورزشکاران بر اساس موفقیت شان در ورزش، هویت خود را تقویت می کنند. بعلاوه وضعیت اجتماعی زنان و مردان شاخص مهم برای ورزش است. در میان قشرهای میانی که فهم برابرطلبانه از جنسیت قوی تر است. زنان تقریباً به اندازه مردان در فعالیت های ورزشی شرکت می کنند. تقسیم کار خاص جنسیتی و تعیین نقش ها در قشرهای پایین جامعه به نحوی گسترده در ورزش بازتاب دارد. از دیدگاه ورزش حرفه ای با توجه به اینکه نوع ورزش کنونی در جهان و همچنین در ایران، بر مبنای دیدگاه مردانه و پدر سالاری تعریف شده است و نوع بازی برد و باخت در میدان های ورزشی برگرفته از خواسته های تبعیض آمیز جنسیتی است که نیروی بیشتر و قهرمانی و برد و باخت را مدنظر قرار دارد. ورزشکاران و مربیان متقاضی کسب مقام های بالاتر و افزایش هویت ورزشی و تقویت آن باید دیدگاه های مربوط به هویت جنسیتی و صفت های آن را در زنان و مردان ورزشکار تقویت کنند.

زمان صرف شده فرد برای آن را بررسی می کنند. در حقیقت انحصارگرایی بالا شرایطی را فراهم می کند که فرد بعنوان یک شخص متعصب در ورزش ایفای نقش کند. به عبارت دیگر ورزشکارانی که نقش خود را به عنوان ورزشکار مهم معرفی می کنند، احساس می کنند که ورزش مهمتر از سایر فعالیت های روزمره زندگی است.

در قسمت دیگر یافته های تحقیق نشان داد که بین هیجان پذیری منفی و نقش جنسیتی رابطه معناداری وجود ندارد که با یافته های پریوس و همکاران (۲۰۱۲)، هورتن و ماک (۲۰۱۰)، کیچن (۲۰۰۶) همخوان می باشد (کیچن، ۲۰۰۶؛ هارتون، ۲۰۱۰). در کل هیجان پذیری یک ویژگی فردی است که سبب می شود افراد در موقعیت های مشابه، واکنش های عاطفی و احساسی متفاوت از خود نشان دهند (گرای، ۱۹۸۱)، هیجان پذیری را می توان میزان انعطاف و یا تحمل هیجانی و عاطفی در برابر رویدادهای پیش آمده دانست که بخشی از آن ذاتی و ناشی از خصوصیات توارثی و بخشی دیگر حاصل معرفت پذیری و تجربیات شخصی است (کلارک و واتسون، ۱۹۹۱). در ورزش و با توجه به نقش جنسیتی این میزان انعطاف پذیری می تواند قابل تغییر باشد.

در مجموع با توجه به یافته های این پژوهش و تحلیل های

REFERENCES

- Bowman, M, Flower, N, Machuga, J and et al. (2001). "Motivations differences between group and individual athletic teams participation in intercollegiate and intramural sport", *Journal of sport and exercise psychology*, 23, p: 26.
- Boyle, B.A. & Magnusson, P. (2007). "Social identity and brand equity formation: A
- Brewer, B.W, Shelby, C.L., Linder, D.E. & Petitpas, A.J. (1999). Distancing oneself from a poor season: Divestment of athletic identity. *Journal of Personal and Interpersonal Loss*, 4: 149-162.
- Brewer, B.W.; Van Raalte, J.L. & Linder, D.E. (1993). Athletic identity: Hercules' muscles or Achilles heel?, *International Journal of Sport Psychology*, 24, 237-254.
- Burnsa G.N, Jasinskib D, Dunnc S.C, Fletcherd D. (۲۰۱۳). Athlete identity and athlete satisfaction, The nonconformity of exclusivity, Personality and Individual Differences, 52(3):280-284.
- Cabrita, TM., Rosado, AB., Leite, TO., Serpa, SO., & Sousa, PM. (2014). "The Relationship Between Athletic Identity and Career Decisions in Athletes", *Journal of Applied Sport Psychology*, Taylor & Francis, 26(4).pp: 471-481.
- Callero, P. L. (1985). Role-identity salience. *Social Psychology Quarterly*, 48, 203-215.
- Cieslak, T. J. (2004). Describing and measuring the athletic identity construct: Scale development and validation, The Ohio State University.
- Clark, L. A., and Watson, D. (1991), General Affective Dispositions in Physical- and Psychological Health", In C. Synder, and D. R. Forsyth (Eds.), *Handbook of Social and Clinical Psychology* (pp. 221_245), New York, Ny: Permagon Press.
- comparative study of collegiate sports fan". *Journal of Sport Management*, Volume 21,
- Curry, T.J. & Parr, R. (1988). Comparing commitment to sport and religion at a Christian college". *Sociology of Sport Journal*, 5, 369-377.
- Curry, T.J. & Weaner, J.S. (1987). "Sport identity salience, commitment, and the involvement of self in role: Measurement issues". *Sociology of Sport Journal*, 4, 280-288.
- Daniels, E.A., Sincharoen, S., Leaper, C. (2005). Sport orientation and athletic identity

- among adolescent girls and boys. *Journal of Sport Behavior*, 28(4): 315-332.
- Derick JW. (2014). "An examination of athletic identity, sport commitment, time in sport, social support, life satisfaction, and holistic wellness in college student athletes", *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 68(7-A): 28-34.
  - Fooladian, J.; Sohrabi, Mahdi; Attarzadeh Hosseini, Sayed Reza and Persian, Alireza (2009). *The Relation Between Athletic Participation and Sports Attitudes Students*, No. 7, Successive 48, pp. 29-39.
  - Gholami, Zahra (1389). "Comparison of sport identity and the gender role of female athletes participating in the first Iranian student tournament in futsal, basketball, handball and volleyball." Master's Thesis, Azad University of Mashhad.
  - Golbahar, Ali (1388). *The Relationship Between Educational Leadership Behaviors and Athletic Identity in Selected Volleyball Teams in North Khorasan Province*, Baccalaureate Master Degree in Physical Education and Sport Sciences, Birjand University of Physical Education, pp. 65-14
  - Gray, J. A. (1981), *A Critique of Eysenck's Theory of Personality*, In H. J. Eysenck (Ed.), *A Model for Personality*, Berlin: Springer-Verlag.
  - Horton, R.S., Mack, D. (2010). Athletic identity in marathon runners: Functional focus or dysfunctional commitment? *Journal of Sport Behavior*, 23(2). 478.
  - Issue 4, October, pp: 497-520.
  - Khaleghi, Maryam (1389), "Comparison of Gender Role (Masculinity / Femininity) and Fidelity among Fulcillists and Volleybees". Master's Thesis, Azad University of Mashhad.
  - Kitchen, E.N. (2006). *The negotiation of gender and athleticism by women athletes*. Master of Arts, College of Arts and Sciences, Georgia State University.
  - Kokaridas D, Perkos S, Harbalis T, and Koltsidas E. (2009). "Sport orientation and athletic identity of greek wheelchair basketball players". *Perceptual and Motor Skills*, 109. Pp: 887-898.
  - Martin, Jeffrey J.; Adams-Mushett, Carol; Smith, Kari L. (1995). "Athletic identity and sport orientation of adolescent swimmers with disabilities", *Adapted Physical Activity Quarterly*, 12(2). pp: 113-123.
  - Mills, A.L., Christensen S.A. (2006). Athletic identity and its relationship to sport participation levels. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 9(6): 472-
  - Shaji, Reza, Sohrabi, Mehdi, Fooladian, Javad, (1389). *Determining the hierarchy of identity among the players of national handball teams of Iran and its relationship with sport identity, age and championship history*. *Olympics*, pp. 50, 113-124.
  - Stephan, Y.; Brewer, B.W. (2007). "Perceived Determinants of Identification with the Athlete Role among Elite Competitors". *Journal of Applied Sport Psychology*, 19: 67-79.
  - Stryker, S. & Burke, P.J. (2000). "The past, present, and future of an identity theory". *Social Psychology Quarterly*, 63(4), 284-297.
  - The tailor, Behnaz (1391). *The study of sport identity and gender role in elite futsal players of the country*, *Sport Management*, No. 2, pp. 65-79.
  - Yue, H.L. & Andersen, J (2008). "Validation of the athletic identity measurement scale with a Hong Kong sample". *IJSEP*, 6, 176-188.